

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАПН УКРАЇНИ

Модельна навчальна програма «Українська мова»

УДК

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту педагогіки НАПН України (протокол №12 від 18 жовтня 2021 р.).

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 р. №795)

Модельна навчальна програма

«Українська мова. 5-6 класи»

для закладів загальної середньої освіти

Автори: Голуб Н.Б. та ін.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. ВСТУП

Українська мова — шкільний предмет, що входить до мовно-літературної галузі.

Мета мовно-літературної освітньої галузі — розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

З огляду на роль української мови в суспільстві, державотворенні, особистісному й професійному становленні людини цей предмет є провідним у своїй галузі й загалом у системі освіти.

Принциповою відмінністю програми є зміна пріоритетів у формуванні змісту, структури й результатів. Вивчення української мови як шкільного предмета передбачає не лише засвоєння системи знань теорії мови, формування вмінь і навичок, що по суті становлять інструментальну основу компетентності, а передусім особистісний розвиток учня, набуття духовно-морального досвіду, важливого для становлення громадянина і входження його в соціум.

Зміни в змістовому компоненті спричинені намірами надати знанням функційності, а процесу засвоєння їх — умотивованості, установити зв'язки між результатом (продуктом) учіння і тим, заради чого учіння має сенс.

ЗНО не повинне бути домінуючим мотиватором у вивченні української мови, до цього мають спонукати необмежені можливості її: виражати й обстоювати свою позицію; пізнавати світ і себе в ньому; самовизначатися; критично оцінювати подію, ситуацію, явище, вчинок тощо; гармонізувати стосунки, досягати порозуміння; бути сприйнятим і прийнятим у колективі; одержувати естетичну насолоду та ін.

Сучасна українськомовна освіта має набути властивостей континуума, тобто мовні й мовленнєві знання, уміння й навички мають пронизувати всі сфери соціального організму, охоплювати життя й діяльність кожної людини протягом усього життя її.

У програмі витримано рівновагу інформаційної й розвивальної функцій, що важливо для процесу організації й структурування навчального матеріалу.

Мета навчання української мови — розвиток особистості здобувача освіти засобами предмета, а саме:

- пізнання мови як цілісної системи, що забезпечує розвиток людини (мислення, пізнання світу, комунікацію, самовираження й самовдосконалення, емоційний світ тощо) і функціонування суспільства;
- формування компетентного мовця, носія духовності, культури й традицій українського народу.

Відповідно до мети поставлено такі *завдання*:

1. виховання ціннісного ставлення до української мови як державної;
2. розкриття потенційних можливостей мови для життя й діяльності людини, суспільства;
3. виховання потреби пізнавати мовне розмаїття (фонетичне, лексичне, фразеологічне, граматичне) й активно користуватися ним, удосконалювати культуру усного й писемного мовлення;
4. формування мовного чуття, усвідомлення естетичної й культурної цінності мови;
5. засвоєння знань, формування вмінь і навичок, необхідних для ефективної комунікації.

Структура програми концентрично-спіральна, що забезпечує поступове розширення й поглиблення мовних знань, системне, а не епізодичне набуття пізнавального досвіду.

Програму укладено з дотриманням таких *принципів*:

- *світоглядності* (дібрані теми й поняття сприяють розвиткові в суб'єкті освітнього процесу наукового уявлення про мову, її функції, системний характер, багаті виражальні можливості, роль у житті й становленні людини тощо)
- *інструментальності* (можливість застосування знань, умінь і навичок в усіх сферах життя людини);
- *доступності* (відповідність змісту віковим особливостям і рівневі розвитку учнів);
- *систематичності й логічної послідовності* (змістовий компонент укладено з дотриманням логічної послідовності й взаємозв'язку);
- *соціалізації* (знання, уміння й навички сприяють соціалізації учнів);
- *культуровідповідності* (вивчаючи мову, її носії засвоюють притаманну їй народіві культуру).

Модельна навчальна програма «Українська мова» розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти і є основою закладам загальної середньої освіти для розроблення навчальної програми предмета «Українська мова», білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

Навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджує педагогічна рада закладу освіти.

Кількість годин відповідає «рекомендованому» навчальному часові, який визначає Типова освітня програма, затвердженою наказом МОН від 19.02.2021 р. №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Заклад освіти може змінювати кількість навчальних годин на вивчення предмета (інтегрованого курсу) в межах заданого діапазону «мінімального — 3 год» та максимального — 4 год» навчального навантаження, забезпечуючи водночас умови досягнення результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено цією модельною навчальною програмою.

Вертикаль у структурі програми представлена трьома ключовими компонентами («Очікувані результати» (1), «Зміст навчального предмета» (2) і «Види навчальної діяльності» (3)), а горизонталь — трьома змістовими лініями (мовною, мовленнєвою і соціокультурною).

Змістовий компонент програми поділено на блоки: предметний, метапредметний й компетентнісний.

Предметний блок (*мовна змістова лінія*) передбачає знання розділів мови як системи, мовних одиниць усіх рівнів, їхні характерні ознаки та функції в мовленні; мови як відображення картини світу; мовної норми та її динамічності; різних типів помилок; засобів виразності, формування відповідних умінь і досягнення **предметних результатів**.

Метапредметний блок (*мовленнєва змістова лінія*) орієнтує на знання відомостей про інформацію, текст, комунікацію й мовленнєві жанри, формування відповідних умінь і досягнення **метапредметних результатів**.

Компетентнісний блок (*соціокультурна змістова лінія*) спрямовує діяльність суб'єктів освітньої діяльності на формування ключових компетентностей і досягнення **особистісних результатів**. Цей блок покликаний реалізувати

компетентнісний потенціал галузі, презентований у Додатку 1. Державного стандарту.

Отже, зміст програми має потенціал для здобуття предметних, метапредметних і особистісних результатів.

Засобами досягнення очікуваних результатів є тексти підручників, навчальні й практичні посібники, компетентнісно орієнтовані методики.

Шляхи реалізації програми:

- формування сприятливого для учнів мовного середовища в родині, у школі, в суспільстві;
- зміна ставлень (учня до себе як суб'єкта шкільної мовної освіти; учня і вчителя до української мови; учителя до учня як повноправного суб'єкта освітнього процесу);
- перегляд показників навчальних досягнень учнів;
- формування стійких зовнішніх і внутрішніх мотивацій;
- упровадження особистісно й компетентнісно орієнтованих методик;
- якісна сучасна навчальна й методична продукція.

Пріоритети викладання предмета. Важливим завданням у навчанні української мови сьогодні є вихід за межі академічності курсу, тобто зміна уявлення школярів про мову, усвідомлення, що мова не лише складна система, але й живий організм, багатовіковий носій мудрості, хранителька унікальної української культури, надійний інструмент пізнання й порозуміння, ефективний засіб самовираження, джерело естетичної насолоди. Її лексичні й фразеологічні злитки фіксують норми і правила гармонійного спілкування, активне послуговування мовою гарантує розквіт держави і збереження її кордонів.

Програма покликана змінити ставлення до мови як суспільного явища і шкільного предмета, виховати нове покоління компетентних носіїв мови зі сформованим мовним чуттям, мовними смаками і мовною стійкістю.

2. Основний блок

5 клас			
Мовна змістова лінія			
№п/п	Очікувані результати	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
1.	<ul style="list-style-type: none"> - Пояснює роль і важливість державної мови в житті людини; - вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення [6 МОВ 1.1.2-1]; - пов'язує, зіставляє почуте із життєвим досвідом [6 МОВ 1.4.5]; - обґрунтовує своє ставлення до змісту почутої інформації [6 МОВ 1.5.1]; - визначає основні проблеми, порушені в тексті, пов'язуючи їх із життєвим досвідом [6 МОВ 2.2.1]; - пояснює значення здобутої з тексту інформації [6 МОВ 2.4.1]; - обстоює власну позицію щодо обговорюваних питань [6 МОВ 1.6.2]; - наводить кілька простих аргументів і прикладів на підтвердження власної позиції [6 МОВ 1.6.2-1]; - розрізняє відому і нову, головну і важливу другорядну інформацію, факти та судження [6 УМД 2.2.2]. 	<p>Вступ Тема: Українська мова в житті українців Пропонований зміст:</p> <p>1. Мова в житті людини:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пізнання світу засобами мови; - вираження себе, свого «Я» за допомогою мови; - відчуття належності до українського народу через мову; - захист державних кордонів; - вираження емоцій і почуттів засобами мови; - збереження української культури, втіленої в українському слові; - формування моральної й мовленнєвої культури засобами мови; - спілкування й обмін інформацією засобами мови. <p>2. Ціннісне ставлення до мови.</p>	<p>Види навчальної діяльності: Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (здійснення пошуку інформації на підтвердження важливої ролі мови в житті людини; узагальнення різних думок, виявлення спільного й різного тощо). Мовленнєва діяльність (обговорення ролі української мови в житті українців; висловлення власної думки щодо важливості мови в житті людини; обґрунтування важливості бережного ставлення до мови). Текстова діяльність (сприйняття й аналіз тексту, що містить нову інформацію; структурування інформації; переведення текстової інформації про мову в графічну тощо (створення колажу, моделі, малюнка); написання есе («Мої емоції в мові», «Які слова живуть в мені», «Як мова береже кордони», «Як слово веде мене у світ», «Які можливості дає мені мова», «Яким був би світ без мови», «Що означає дорожити мовою?», «На що здатні слова» тощо).</p>

<p>2.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Вирізняє лексичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1-2];</i> - <i>порівнює та зіставляє слова, що належать до певних груп за вивченими ознаками [6 МОВ 4.1.1-2];</i> - <i>виокремлює та розрізняє значення багатозначних слів, синонімів, пряме й переносне значення [6 МОВ 4.1.1-1];</i> - <i>розрізняє відому і частково нову для себе інформацію [6 УМД 1.3.1-2];</i> - <i>виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті з урахуванням засвоєних мовних норм [6 МОВ 3.3.1];</i> - <i>вживає слова відповідно до їхнього лексичного значення;</i> - <i>збагачує власне мовлення, використовуючи різні джерела [6 МОВ 4.2.4];</i> - <i>користується різними видами словників;</i> - <i>визначає окремі деталі, що сприяють або заважають комунікації [6 УМД 1.5.2].</i> 	<p>Тема: Лексикологія</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p>Повторення вивченого в 1-4 класах.</p> <p><i>Лексичне значення слова.</i></p> <p><i>Однозначні й багатозначні слова.</i></p> <p><i>Тлумачний словник.</i></p> <p>Групи слів за значенням: <i>синоніми, антоніми, омоніми. Пароніми.</i></p> <p><i>Словники антонімів, синонімів, омонімів, паронімів.</i></p> <p>Групи слів за походженням: <i>власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова.</i></p> <p><i>Написання слів іншомовного походження.</i></p> <p><i>Словник іншомовних слів.</i></p> <p>Активна й пасивна лексика української мови: <i>застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.</i></p> <p><i>Письменницькі новотвори.</i></p> <p>Групи слів за вживанням: <i>загальноживані й обмеженого вживання.</i></p> <p><i>Стилістично забарвлені слова. Діалектні, професійні слова й терміни, сленг, просторічні слова.</i></p> <p><i>Лексична помилка.</i></p> <p><i>Суржик.</i></p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</i></p> <p><i>Пізнавальна діяльність (тлумачення лексичного значення слова різними способами; збагачення активного словника учнів новою лексикою; ведення словничка незнайомих слів; пошук/моделювання ситуацій, що передбачають застосування вивченої теми, нових слів; виконання вправ і завдань, що передбачають використання словників; збагачення міжособистісного спілкування словами, що виражають позитивні емоції тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (усне висловлення з використанням нових слів; формулювання й обстоювання власної думки, оцінювання життєвих явищ, моральних, суспільних, історичних та інших проблем сучасності, висловлення щодо них власного ставлення).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (читання й переказування тексту, що містить нові слова; заміна в тексті лексичних одиниць; виявлення й аналіз певних лексичних одиниць; редагування; доповнення; виявлення лексичних одиниць, що сприяють або перешкоджають гармонійному спілкуванню; складання й оформлення власного висловлення згідно з усталеними лексичними нормами тощо).</i></p>
-----------	---	---	--

<p>3</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Вирізняє лексичні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1-2];</i> - <i>виокремлює та розрізняє фразеологізми [6 МОВ 4.1.1-1];</i> - <i>виявляє фразеологізми в своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1];</i> - <i>послугується фразеологізмами у повсякденному спілкуванні [6 МОВ 1.7.2-1];</i> - <i>вправно користується фразеологічним словником;</i> - <i>формулює запитання, щоб уточнити суть фразеологізмів [6 МОВ 1.4.6-2];</i> - <i>використовує фразеологізми для ефективної комунікації зі співрозмовником [6 МОВ 1.7.1-1];</i> - <i>дотримується норм у виборі фразеологізмів [6 МОВ 1.7.1-3];</i> - <i>засобами фразеологізмів пояснює свій (та інших осіб) емоційний стан з увагою до його відтінків [6 МОВ 1.8.1];</i> - <i>використовує фразеологізми для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, спонукання співрозмовників до певних дій [6 МОВ</i> 	<p>Тема: Фразеологія</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p><i>Фразеологізми.</i></p> <p><i>Різновиди фразеологічних одиниць (прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми).</i></p> <p><i>Джерела українських фразеологізмів.</i></p> <p><i>Фразеологізми у мовленні людини.</i></p> <p><i>Фразеологічний словник.</i></p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</i></p> <p><i>Пізнавальна діяльність (дослідження джерел фразеології; добір/пошук прикладів різних видів фразеологічних одиниць; добір/пошук синонімічних, антонімічних фразеологізмів; дослідження особливостей фразеологізмів народів світу; передавання змісту фразеологізмів невербальними засобами; ведення фразеологічного словничка тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (висловлення ставлення до події, явища чи вчинку засобами фразеології тощо).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (виявлення фразеологізмів у літературних творах; критичне оцінювання доцільності вжитих у тексті фразеологізмів; збагачення тексту фразеологізмами; вираження власної думки щодо змісту прослуханого тексту; обґрунтування свого ставлення до проблеми з опорою на власні знання й досвід).</i></p>
----------	---	---	--

	<p>1.8.3-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - досліджує джерела фразеології [МОВ 4.1]; - сприймає інформацію (текст), що містить фразеологізми [МОВ 1.1]; - демонструє багатий активний запас фразеологізмів [б МОВ 1.7.2]; - виявляє власні мовні уподобання у процесі добору фразеологізмів [б МОВ 4.2.1]. 		
4	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Чітко й правильно вимовляє звуки в процесі мовлення; - спостерігає за фонетичними явищами в мовленні, зокрема й на прикладі літературних творів [б МОВ 4.1.2]; - аналізує мовлення за орфоепічними та орфографічними характеристиками [б МОВ 3.3.2-4]; - вправно застосовує алфавіт; - знаходить й виправляє огріхи й помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень [б МОВ 3.3.1-1]; - застосовує знання правил орфографії й орфоепії для вдосконалення власного мовлення [б МОВ 4.1.1]; - виявляє й аналізує орфографічні помилки; 	<p>Тема: Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Повторення вивченого з фонетики, графіки, орфоепії й орфографії в 1-4 класах.</p> <p>Голосні й приголосні звуки.</p> <p>Голосні наголошені й ненаголошені.</p> <p>Особливості вимови ненаголошених голосних.</p> <p>Правопис ненаголошених [e] та [u].</p> <p>Приголосні тверді й м'які, дзвінки й глухі.</p> <p>Вимова приголосних у корені слова.</p> <p>Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я.</p> <p>Правила еживання м'якого знака.</p> <p>Особливості української графіки (відповідність звуків і графічних знаків, звук [r] і буква re).</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</p> <p>Пізнавальна діяльність (порівняння й зіставлення звуків природи й звуків мови; порівняння вимови наголошених і ненаголошених звуків; практичні завдання, що передбачають використання алфавіту; виявлення помилок у застосуванні алфавіту; добір прикладів застосування орфографічних правил у житті людини; виявлення проблемних ситуацій, спричинених орфографічними помилками; виконання завдань, що передбачають використання орфографічного словника тощо).</p> <p>Текстова діяльність (читання тексту з дотриманням правильної вимови звуків;</p>

<ul style="list-style-type: none"> - пояснює виправлення, покликаючись на вивчені правила [6 МОВ 3.3.1-2]; - вправно користується словниками; - відтворює зміст почутого тексту з дотриманням орфоепічних норм [6 МОВ 1.2.1]; - удосконалює письмовий текст (власний та чужий) [6 МОВ 3.3.2-4]; - характеризує вплив неправильного наголошування, вимови на сприйняття слухачем змісту почутого повідомлення [6 МОВ 1.5.3-1]; - дотримується орфоепічних, графічних, орфографічних норм у процесі вибору мовленнєвих засобів [6 МОВ 1.7.1-3]; - послуговується засобами милозвучності у власному мовленні [6 МОВ 1.7.2-1]; - розпізнає роль окремих звуків як виражальних засобів у тексті [6 МОВ 2.2.6-2]; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, з урахуванням засвоєних мовних норм [6 МОВ 3.3.1]. 	<p>Звукове значення букв я, ю, є, ї та щ. Правила вживання апострофа. Наголос в українській мові. Склад. Правила перенесення слів з рядка в рядок. Милозвучність української мови. Правила милозвучності (чергування у — в, і — ї, з — із — зі). Спрощення в групах приголосних. Види помилок: орфоепічна, орфографічна, графічна. Словники. Орфоепічний словник. Словник наголосів. Орфографічний словник.</p>	<p>переказування тексту, що містить звукові природні елементи; виявлення слів, у яких зміна наголосу впливає на граматичне чи лексичне значення; звуковий аналіз окремих слів у тексті; аналіз порушень милозвучності у тексті й живому мовленні; графічне відтворення тексту, сприйнятого на слух; виявлення й аналіз графічних помилок; виявлення слів, у яких різняться вимова й написання; редагування текстів, у яких допущено орфографічні помилки; складання й оформлення власного висловлення згідно з усталеними орфографічними нормами; перетворення звукового фрагменту природи (ранок у лісі, гроза/дощ, шум моря тощо) в художній текст; сприймання усного висловлення на визначену тему, виявлення й аналіз у ньому орфоепічних помилок; виявлення впливу орфоепічної, графічної, орфографічної помилки на зміст інформації тощо).</p>
---	---	--

<p>5.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Вирізняє синтаксичні одиниці у своєму та чужому мовленні, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1];</i> - <i>порівнює та зіставляє синтаксичні одиниці за визначеними ознаками [6 МОВ 4.1.1-2];</i> - <i>використовує різноманітні синтаксичні конструкції в різних повідомленнях у спеціальних (захищених) цифрових сервісах і соцмережах [6 МОВ 3.2.1-1];</i> - <i>відтворює зміст почутого тексту з увагою до конкретних синтаксичних одиниць [6 УМД 1.2.1];</i> - <i>визначає мету повідомлення простим реченням [6 УМД 1.4.4];</i> - <i>висловлює власні почуття і враження щодо зображених у тексті людей, подій, ситуацій, ставлення до них [6 МОВ 2.3.2];</i> - <i>характеризує емоційний стан літературного персонажа, його поведінки, вчинків засобами простого й складного речень, виявляючи толерантність [6 МОВ 2.3.1-1];</i> - <i>перекладає репліки в діалозі відповідно до поставленого завдання [6 МОВ 1.2.1-3];</i> 	<p>Тема: Відомості з синтаксису й пунктуації</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p><i>Повторення вивченого в 1-4 класах.</i></p> <p><i>Словосполучення.</i></p> <p><i>Відмінність словосполучення від слова й речення.</i></p> <p><i>Головне й залежне слово в словосполученні.</i></p> <p><i>Речення, його граматична основа (підмет і присудок). Речення з одним головним членом (загальне ознайомлення).</i></p> <p><i>Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні).</i></p> <p><i>Пунктуаційна помилка.</i></p> <p><i>Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина.</i></p> <p><i>Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками а, але, і).</i></p> <p><i>Кома між однорідними членами.</i></p> <p><i>Складне речення. Кома між частинами складного речення, з'єднаними безсполучниковим і сполучниковим зв'язком.</i></p> <p><i>Пряма мова. Діалог.</i></p> <p><i>Розділові знаки в реченнях із прямою мовою.</i></p> <p><i>Типи при діалозі.</i></p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</i></p> <p><i>Пізнавальна діяльність (розрізнення речень і словосполучень; добір власних прикладів словосполучень і речень; пошук ситуацій застосування окличних і питальних речень; аналіз функцій головних і другорядних членів; обґрунтування важливості розділових знаків; пошук ситуацій спілкування, у яких використання однорідних членів необхідне, правильне інтонування розділових знаків в усному мовленні; інтонування діалогу, речень із прямою мовою тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (усне висловлення на задану тему; участь в обговоренні проблеми тощо).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (виписування з тексту словосполучень, що є ключовими й виражають зміст його; заміна в тексті словосполучень; виписування речень, що передають основну думку тексту, абзацу; виписування підметів, визначення їхньої ролі для передання інформації; передання змісту фрагмента тексту одним реченням; доповнення текстів однорідними членами.</i></p> <p><i>пунктуаційний аналіз тексту; заміна в тексті простих речень складними і навпаки; передання суті інформації одним складним</i></p>
-----------	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - аргументує власну оцінку прочитаного тексту (художнього тексту, медіатексту тощо) за допомогою складного речення [6 МОВ 2.4.2-3]; - описує власні літературні вподобання засобами речень з однорідними членами [6 МОВ 2.5.1-2]. 		<p>реченням; складання речень, що передають емоційний стан людини в різних ситуаціях; складання речень оцінного змісту; складання діалогу на основі прочитаного/почутого тексту; відтворення ситуації за допомогою речень із прямою мовою; передання вражень від прочитаного, почутого за допомогою речення з прямою мовою тощо).</p>
Мовленнєва змістова лінія			
№п/п	Очікувані результати	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
1.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сприймає подану в достатньо вільному темпі інформацію відповідного обсягу на відому й частково нову тематику [6 МОВ 1.1.1]; - реагує на почуте, уточнюючи важливі для розуміння деталі [6 МОВ 1.1.2]; - формулює тему та ідею почутого повідомлення [6 МОВ 1.4.1-1]; - розуміє та відтворює зміст почутого повідомлення [6 МОВ 1.1.2-2]; - унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою інших осіб), використовуючи різні засоби (малюнки, схеми, таблиці, комікси тощо) для відтворення змісту, 	<p>Тема: Інформація Пропонований зміст: Повторення вивченого в 1-4 класах Інформація. Види інформації (текстова, графічна, числова, звукова, мультимедіа тощо). Джерела інформації. Добір і пошук інформації.</p>	<p>Види навчальної діяльності: Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення мети інформації; формулювання теми та ідеї почутої інформації; розрізнення нової й відомої інформації; передавання /відтворення її графічно (карти, схеми, плани, моделі тощо) чи образно (малюнок); добір і демонстрування зразків різних видів інформації; пошук інформації відповідно до поставленого завдання; знаходження, опрацювання і збереження інформації; аналіз змісту інформації тощо). Мовленнєва діяльність (реагування на почуту інформацію (коментар); вибіркове, стисле переказування змісту почутого відповідно до</p>

<p><i>структурування інформації [6 МОВ 1.2.3-1];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить у почутому відповіді на поставлені запитання [6 МОВ 1.3.1-1]; - стисло переказує фактичний зміст почутого повідомлення (зокрема невеликого художнього тексту, медіатексту або уривка з нього на знайому тему, якщо інформація проста, добре структурована, подана повільно та чітко [6 МОВ 1.2.1-1]; - передає простими фразами прихований зміст повідомлення, виражений за допомогою типових, зрозумілих для сприйняття невербальних засобів [БУМД1.1.3]; - добирає відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел [6 МОВ 1.3.1]; - визначає мету повідомлення [6 МОВ 1.4.4]; - розрізняє відому й нову для себе інформацію [6 МОВ 1.3.1-2]; - ефективно використовує інформаційні ресурси (бібліотеки, сайти тощо) для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів [6 МОВ 2.5.1-3]; - записує від руки або з використанням 		<p><i>поставленого завдання; висловлення своєї думки тощо).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (написання висновків на основі почутої інформації тощо).</i></p>
--	--	--

	спеціальних (у тому числі цифрових) пристроїв власні міркування, інформацію з різних джерел [6 МОВ 3.1.1].		
2.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Відповідно до мети застосовує основні види читання текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [6 МОВ 2.1.1]; - знаходить у запропонованому тексті відому й нову інформацію [6 МОВ 2.2.2-1]; - визначає тему та мікротему, основну думку тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [6 МОВ 2.2.3]; - обирає (самостійно чи з допомогою) тексти українських і зарубіжних авторів, різних стилів і жанрів залежно від мети читання й наводить окремі аргументи свого вибору [6 МОВ 2.5.1]; - добирає з поданого переліку і використовує потрібні тексти з джерел, які вважає надійними [6 МОВ 2.5.2]; - усвідомлено послуговується основними складниками (заголовки, зміст, анотація тощо) джерел інформації (друкованого чи цифрового), а також 	<p>Тема: Текст</p> <p>Пропонований зміст: Повторення вивченого в 1-4 класах Текст.</p> <p>Тема, підтема (мікротема). Ключові слова. Основна думка. Зміст прочитаного. Первинні і вторинні тексти. Опис. Розповідь. Роздум. Розповідь. Побудова розповіді. Види розповіді. Розповідь про себе. Читання. Види читання. Мета читання (отримання інформації, виконання завдань, набуття естетичного досвіду тощо)</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Текстова діяльність (осмислення змісту прочитаного; поставлення уточнювальних запитань для кращого розуміння і сприйняття, розрізнення розповіді, опису, роздуму; формулювання теми й основної думки тексту; визначення ключових слів; стисле переказування; інтонування тексту, реплік у ньому; знаходження потрібної інформації; оцінювання тексту, апелюючи до власних знань, позицій чи поглядів; зіставлення змісту прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями; редагування тексту; творче опрацювання прочитаного тексту із заданою зміною персонажів, окремих епізодів тощо; розрізнення текстів (художніх, медіатекстів тощо), різних стилів, типів та жанрів мовлення в контексті авторського задуму; визначення проблем у тексті; розпізнавання виражальних засобів; виявлення й тлумачення порушень у тексті проблем; пояснення значення здобутої з прочитаного тексту</p>

<p>складниками структури тексту [6 МОВ 2.1.2];</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає основні порушені в тексті проблеми, пов'язуючи їх із життєвим досвідом [6 МОВ 2.2.1]; - наводить приклади (з художніх текстів чи життєвого досвіду) вміння/невміння керувати емоціями, пояснювати емоційний стан літературних персонажів (зважаючи на ситуації, культури, епохи, національні традиції та звичаї тощо) для розвитку власного емоційного інтелекту [6 МОВ 1.8.3-2]; - формулює тему та основну думку тексту [6 МОВ 2.2.2-3]; - розпізнає в тексті основні виражальні засоби [6 МОВ 2.2.6-2]; - аналізує й удосконалює зміст написаного, доповнювати окремі його частини відповідно до теми й мети висловлення [6 МОВ 3.3.2]; - творчо опрацьовує прочитаний текст із заданою зміною персонажів, окремих епізодів тощо [6 МОВ 2.7.1-1]; - відповідно до мети застосовує основні види читання нескладних у мовному плані невеликих текстів; - пояснює значення здобутої з прочитаного тексту (художнього 		<p>інформації; створення письмових текстів (художні тексти, медіатексти тощо) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету й адресата, спираючись на власний життєвий досвід; описання й аналіз емоційного стану інших осіб або літературних персонажів, їхніх учинків і/або висловлень; створення власних текстів (розповідь, есе); логічне структурування власного тексту; удосконалення змісту тощо).</p>
---	--	---

	<p><i>тексту, медіатексту тощо) інформації в контексті власного досвіду для розв'язання потрібних завдань [6 МОВ 2.4.1];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, спираючись на засвоєні мовні норми [6 МОВ 3.3.1]; - перетворює тексти (художні тексти, медіатексти тощо) словесно (переказ, конспект тощо), графічно (схема, таблиця тощо) [6 МОВ 2.6.1]; - описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів [6 МОВ 2.5.1-2]. 		
3.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - висловлює та обстоює власні погляди, ідеї, переконання; - взаємодіє зі співрозмовниками, супроводжуючи власне мовлення доречними вербальними та невербальними засобами для досягнення комунікативної мети [6 УМД 1.7.1]; - бере участь в онлайн-дискусіях на відому тематику, пов'язану з власним 	<p>Тема: Жанри мовлення</p> <p><i>Пропонований зміст:</i> Комплімент, лестощі, похвала. Прохання, умовляння, благання, клянчення, пропозиція. Запрошення. Згода, відмова. Вибачення. Подяка. Привітання. Смс-повідомлення.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення різниці між компліментом і лестощами, між проханням, умовлянням, благанням, клянченням; визначення пропозицій, на які необхідно відповісти відмовою, а на які — згодою, добір компліментів за віковою, статусною ознакою людини; аналіз компліментів; добір відповідей на комплімент; аналіз смс-повідомлень; складання дописів для чату тощо). Текстова діяльність (оформлення тексту</i></p>

<p>життєвим досвідом, навчанням, уподобаннями тощо [6 УМД 3.2.2-1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - конструктивно спілкується, використовуючи жанри як типові мовленнєві конструкції; - дотримується основних мовленнєвих норм під час типових ситуацій комунікації [6 УМД 1.7.1-3]; - доречно використовує в мовленні типові засоби художньої виразності [6 УМД 1.7.2]; - регулює власні емоції в комунікації [6 УМД 1.8.2]; - збагачує міжособистісну комунікацію позитивними емоціями [6 УМД 1.8.3]; - використовує жанри мовлення з метою гармонізації процесу спілкування, налагодження приятельських стосунків; - використовує типові вербальні й невербальні засоби, жанри мовлення для збагачення міжособистісної комунікації позитивними емоціями, створення комфортної атмосфери спілкування, підтримки, заохочення співрозмовників до певних дій [6 УМД 1.8.2-1]; - аналізує ситуацію спілкування, самостійно добирає й застосовує мовленнєвий жанр. 		<p>прохання; формулювання різних видів пропозицій; формулювання відмови на пропозицію; складання й аналіз текстів вибачення, подяки, привітання, повідомлення; виявлення, аналіз у тексті втішання, вибачення, подяки й визначення їхньої ролі у процесі спілкування тощо).</p> <p>Мовленнєва діяльність (усні звернення з проханням, пропозицією, запрошенням, привітанням тощо).</p>
--	--	--

<p>4.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - залучає лексичне багатство мови для ефективної комунікації зі співрозмовниками [6 МОВ 1.7.1-1]; - реагує на почуте, уточнює важливі деталі [6 МОВ 1.1.2]; - обирає доцільні способи вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 3.3.3]; - бере участь в онлайн-дискусіях, розпізнавати розбіжності в думках і толерантно обстоювати власну позицію, дотримуючись базових норм етикету [6 МОВ 3.2.2]; - дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування [6 УМД 3.2.2-4]. - дотримується основ безпечної поведінки в цифровому просторі та основних засад академічної доброчесності [6 МОВ 3.2.3]; - висловлює власні думки, виражає почуття, переживання, ставлення [6 МОВ 1.8.1]; - аналізує емоційний стан літературних персонажів, їхні вчинки для моделювання власної поведінки та формування базових морально- 	<p>Тема: Спілкування</p> <p>Пропонований зміст: Повторення вивченого в 1-4 класах. Цілі й завдання. Види спілкування. Живе й віртуальне спілкування. Безпека віртуального спілкування. Ситуація спілкування. Ознаки й переваги гармонійного спілкування. Запитання і відповіді. Слухання, види. Суперечка і сварка. Маніпуляції у спілкуванні. Учасники спілкування Наміри співрозмовників. Правила гарного співрозмовника. Етикетні норми спілкування. Засоби спілкування (мовні й позамовні) Вимова й інтонація. Переконливість та аргументованість.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення й поставлення цілей і завдань спілкування; формулювання намірів; добір реплік відповідно до виду й мети спілкування; правильне інтонуювання розмови; добір лексичних засобів; обґрунтування доцільності мовних формул ввічливості; спілкування живе й віртуальне на визначену тему; визначення намірів; виявлення чинників, що сприяють або заважають ефективній комунікації; визначення бар'єрів і небезпек віртуального спілкування; виявлення ознак гармонійного спілкування; розрізнення невербальних засобів (інтонації, сили голосу, логічного наголосу, темпу, паузи, міміки, жестів, пози), використаних для передавання прихованого змісту; виявлення випадків маніпулювання; виявлення лексичних засобів, що сприяють уникненню двозначності; поставлення запитань з метою отримання інформації; характеристика учасників спілкування; виявлення ознак переконливості, аргументованості тощо). Текстова діяльність (аналіз конкретної ситуації спілкування у тексті тощо).</p>
-----------	--	---	--

	<p><i>етичних норм, виявляючи толерантність [6 МОВ 2.3.1];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає окремі деталі, що сприяють або заважають комунікації [6 МОВ 1.5.2]; - пов'язує, зіставляє почуте з життєвим досвідом [6 МОВ 1.4.5]; - взаємодіє з іншими в цифровому просторі, дбаючи про власну кібербезпеку [6 МОВ 3.2.3-1]; - дотримується засад академічної доброчесності у процесі віртуальної взаємодії [6 МОВ 3.2.3-2]. 		
Повторення в кінці року			
6-ий клас			
№п/п	Очікувані результати	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
1.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - характеризує деякі основні особливості структури та окремі деталі мовного оформлення нескладних у мовному плані невеликих текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів або уривків із них), що належать до різних стилів і жанрів[6 	<p>Тема: Краса і багатство української мови</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p><i>Краса звучання української мови:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - звукові повтори різних видів; - ритмічність мови; - уникнення важких для вимови чи неприємних для слуху звуків у фразі; - виразна повнозвучна вимова голосних і приголосних; - порівняно невелика кількість збігів кількох приголосних; 	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</i></p> <p><i>Пізнавальна діяльність (дослідження критеріїв краси й багатства української мови; добір прикладів, що свідчать про красу й багатство мови тощо).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (читання текстів уголос; аналіз текстів за певною ознакою: ритміки, мелодики мови, повнозвучної вимови, співвідношення голосних і приголосних звуків у</i></p>

	<p>УМД 2.2.6];</p> <ul style="list-style-type: none"> - робить висновки на основі прочитаного нескладного в мовному плані тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту або уривка з нього) [6 УМД 2.2.7]; - пояснює вплив мовних засобів у тексті на формування власного естетичного смаку [6 УМД 2.3.2-2]; - передає нескладні в мовному плані невеликі тексти (зокрема художні тексти, медіатексти або уривки з них) словесно (переказ, конспект), графічно (схема, таблиця тощо) [6 УМД 2.6.1]; - добирає доречні типові засоби милозвучності для оформлення невеликого типового власного висловлення [6 УМД 3.1.4-2]; - виявляє і виправляє типові порушення правил милозвучності в мовленні, спираючись на засвоєні мовні норми [6 УМД 3.3.1]; - використовує знання про милозвучність, багатство української мови для вдосконалення власного мовлення [6 УМД 4.1.1]. 	<p>- наспівна мелодика.</p> <p>Багатство української мови:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лексичне (словниковий склад мови; кількість синонімів, архаїзмів, історизмів, неологізмів, діалектизмів тощо); - фразеологічне; - морфемне; - граматичне. 	<p>словах; виявлення неологізмів, архаїзмів, історизмів, діалектизмів тощо; визначення ролі суфіксів і префіксів у словах; переказування тексту (з дотриманням лексичного багатства; з розширенням тексту синонімами, фразеологізмами тощо). Мовленнєва діяльність (усне повідомлення на визначену тему).</p>
--	--	---	---

<p>2.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - доречно використовує в мовленні вивчені мовні одиниці [6 УМД 1.7.2]; - використовує знання про будову слова для вдосконалення власного мовлення [6 УМД 4.1.1]; - добирає потрібні мовні засоби, дотримуючись основних мовних норм, ураховуючи роль значущих частин слова [6 МОВ 3.1.4]; - спостерігає за значущими частинами слова в мовленні, зокрема й на прикладі літературних творів [6 МОВ 4.1.2]; - складає та оформлює невелике типове власне висловлення з використанням вивчених мовних одиниць [6 УМД 3.1.4-1]; - знаходить і виправляє типові помилки у змісті тексту, будові слова, написанні значущих частин слова [6 УМД 3.3.1-1]; - висловлює власні почуття та враження щодо зображених у тексті (художньому тексті, медіатексті тощо) людей, подій, ситуацій, 	<p>Тема: Будова слова. Орфографія</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Повторення вивченого раніше про будову слова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - форми слова і спільнокореневі слова; - значущі частини слова, їхня роль; - правопис значущих частин слова. <p>Спільнокореневі слова й форми слова. Спільнокореневі слова як засіб зв'язку речень у тексті.</p> <p>Основа (корінь, суфікс, префікс) і закінчення — значущі частини слова (поглиблення вивченого).</p> <p>Написання префіксів з-, зі-, с-, роз-, без-, пре-, при-, прі-.</p> <p>Правила написання букв е, и, і в суфіксах - ечок-, -ечк-, -ичок-, -ичк-, -інн-(я), -ення-(я), -инн-(я), -ив-(о), -ев-(о).</p> <p>Букви е, о, и в прикметникових суфіксах - ев-(-ев-), -ов-, -ин-, -ін-, -ичн-.</p> <p>Антонімічні префікси й суфікси</p> <p>Незмінні й змінні слова.</p> <p>Складні слова.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</p> <p>Пізнавальна діяльність (пояснення й застосування правил написання значущих частин слова; визначення спільного лексичного значення спільнокореневих слів, що належать до різних частин мови; розмежування спільнокореневих слів і форм одного слова; визначення змінних і незмінних частин мови, складних слів; добір спільнокореневих слів; розбір слів за будовою; пояснення функцій значущих частин слова: префіксів (творення нових слів, синонімів, антонімів), суфіксів (творення нових слів, надання словам емоційного забарвлення); пошук ситуацій, що потребують застосування вивченої теми; виокремлення частин будови слова, пояснення значень закінчення для творення форм слова; виконання вправ, що передбачають застосування орфографічних правил; виявлення проблемних ситуацій, спричинених орфографічними помилками. виконання завдань, що передбачають використання орфографічного словника; аргументування власної думки тощо).</p> <p>Текстова діяльність (пошук у тексті форм одного слова й спільнокореневих слів; аудіювання, читання й складання текстів, що</p>
-----------	---	---	--

	<p>ставлення до них, використовуючи слова з суфіксами, що надають слову емоційного забарвлення та виразності [6 МОВ 2.3.2];</p> <ul style="list-style-type: none"> - редагує текст, уникаючи скупчення спільнокореневих слів; - користується орфографічним словником. 		<p>містять слова із суфіксами, які надають слову емоційного забарвлення й виразності; виявлення й аналіз у текстах помилок, спричинених недоцільним уживанням спільнокореневих слів або форм слова; редагування речень і текстів; редагування тексту/речень; складання й оформлення власного висловлення згідно з ustalеними орфографічними нормами; тощо). Мовленнєва діяльність (усне висловлення на визначену тему).</p>
3.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - обирає комунікативно доцільний варіант слова з опорою на знання про способи словотворення (розвивальний, а не розвиваючий); - виявляє власні мовні вподобання в доборі мовних засобів [6 МОВ 4.2.1]; - збагачує власне мовлення, послуговуючись різноманітними джерелами [6 МОВ 4.2.4]; - використовує словотвірні засоби для передання власних емоцій, створення комфортної атмосфери [6 МОВ 1.8.3-1]; 	<p>Тема: Словотвір. Орфографія Пропонований зміст: Повторення вивченого у 3-4 класах. Словотвір — розділ мовознавства і джерело збагачення мови. Змінювання і творення слів. Твірне слово. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), абрєвіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу. Творення і правопис складноскорочених слів. Складні слова. Сполучні о, е в складних словах. Правопис складних слів разом, із дефісом, окремо. Написання слів з пів. Словотвірний ланцюжок.</p>	<p>Види навчальної діяльності: Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; припущення; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення способів творення слів, стилістичних засобів словотвору; добір словотвірного ланцюжка; творення і написання слів суфіксальним способом: іменників (суфікси -ин(а), -ств(о), -зтв(о), -цтв(о)), прикметників (суфікси -ськ-, -цьк-, -зьк-); творення і написання складних, складноскорочених слів, комунікативно доцільне застосування їх; пояснення ролі складних слів у мовленні; виконання завдань, що передбачають використання орфографічного словника тощо). Текстова діяльність (визначення ролі слів емоційно-експресивними суфіксами; виявлення</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - записує власні міркування з використанням виучуваного мовного явища [6 МОВ 3.1.1-1]; - складає та оформлює власне висловлення згідно з ustalеними словотвірними нормами [6 МОВ 3.1.4-1]; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, спираючись на засвоєні мовні норми [6 МОВ 3.3.1]; - добирає потрібні словотвірні засоби, дотримуючись основних мовних норм [6 МОВ 3.1.4]; - імпровізує з окремими художніми засобами (словотвірними) [6 МОВ 4.2.2]; - створює невеликі типові повідомлення / медіатексти в захищених цифрових сервісах і соцмережах щодо проблем, пов'язаних з особистим досвідом та освітньою діяльністю, використовуючи складноскорочені слова [6 МОВ 3.2.1]. 	<p><i>Зміни приголосних під час творення слів:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - іменників із суфіксом <i>-ин-(а)</i> від прикметників на <i>-ський, -цький</i>; - іменників із суфіксами <i>-ств-(о), -зтв-(о), -цтв-(о)</i>; - прикметників із суфіксами <i>-ськ-, -цьк-, -зьк-</i>. <p><i>Словотвірний розбір слова.</i></p>	<p><i>в тексті виучуваних мовних одиниць; збагачення/перетворення тексту за допомогою слів, утворених різними способами; редагування тексту, обґрунтування правильного вживання словотвірних засобів; написання власних висловлень із використанням зазначених слів, написання есе тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (усне висловлення на визначену тему; усний коментар тощо).</i></p>
4.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - розмежовує за конкретними ознаками 	<p>Тема: Морфологія. Орфографія.</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p><i>Повторення вивченого про самостійні частини мови в початкових класах.</i></p> <p><i>Загальна характеристика частин мови.</i></p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Організаційна діяльність (цілевизначення; припущення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</i></p> <p><i>Пізнавальна діяльність (розподіл спільнокореневих слів на частини мови;</i></p>

	<p>самостійні й службові частини мови; - виокремлює слова, визначає частину мови, пояснює їхню суть [6 УМД 4.1.2-1]. - створює невеликі типові повідомлення на спеціальних цифрових сервісах і в соціальних мережах, використовуючи самостійні і службові частини мови [6 МОВ 3.2.1-1]; - створює та самостійно презентує в простий спосіб тексти визначеної тематики, комунікативно доречно використовуючи самостійні частини мови [6 МОВ 3.1.2]; - збагачує власне мовлення, використовуючи різні джерела [6 МОВ 4.2.4]; - критично оцінює рівень власних знань.</p>	<p>Службові частини мови. Вигук.</p>	<p>розподіл службових частин мови залежно від їхніх функцій; добір власних прикладів тощо). Текстова діяльність (розпізнавання в тексті частин мови на основі їх смислових і граматичних особливостей; виписування слів, обґрунтування належності їх до частини мови; редагування тексту з метою уникнення невиправданого повторення службових частин мови; складання речень, написання есе тощо). Мовленнєва діяльність (усне висловлення на задану тему; коментар до обраної проблеми тощо).</p>
<p>5.</p>	<p>Очікувані результати: - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - вирізняє окремі ознаки іменників, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1]; - порівнює та зіставляє іменники за визначеними ознаками [6 МОВ 4.1.1-2]; - спостерігає та виявляє окремі групи іменників у власному мовленні та в</p>	<p>Тема: Іменник Пропонований зміст: Повторення вивчених раніше відомостей про іменник. Іменник як самостійна частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Номінативна функція іменника в мовленні. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні.</p>	<p>Види навчальної діяльності: Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (розпізнавання іменників на основі їхніх смислових і граматичних особливостей; визначення значущих частин слова в іменниках; розмежування й обґрунтування іменників з абстрактним і конкретним значенням; пояснення особливостей написання</p>

<p><i>літературних творах [6 МОВ 4.1.2];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - використовує знання про іменник для вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 4.1.1]; - виявляє власні мовні вподобання під час добору іменників [6 МОВ 4.2.1]; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, з урахуванням засвоєних правил [6 МОВ 3.3.1]; - творчо використовує іменники як творчий засіб, обґрунтовуючи власний вибір [6 МОВ 4.2.1-1]; - критично ставиться до власної мовленнєвої діяльності, обирає доцільні способи вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 3.3.3]; - збагачує власне мовлення іменниками, використовуючи різні джерела [6 МОВ 4.2.4]. 	<p><i>Велика буква та лапки у власних назвах. Збірні іменники. Рід іменників. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини. Відмінки іменників. Кличний відмінок. Поділ іменників на відміни й групи. Відмінювання іменників I відміни. Відмінювання іменників II відміни. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Букви -а (-я), -у (-ю) в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни. Відмінювання іменників III — IV відмін. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини. Особливості написання іменників у кличному відмінку. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові, Не з іменниками. Правопис складних іменників.</i></p>	<p><i>іменникових закінчень; морфологічний аналіз іменників; зображення текстової інформації про іменник у вигляді схеми, моделі, таблиці; узагальнення інформації про іменник; групування іменників за вказаною ознакою; виявлення в тексті незнайомих іменників, з'ясування лексичного значення за словником; використання словників задля з'ясування значення слів, фразеологізмів, написання слів; визначення синтаксичної ролі іменників; аналіз іменників у тексті за визначеною ознакою; тематичне групування лексики; дослідження сфер застосування правил написання великої букви у власних назвах; обґрунтування життєвого значення правил написання іменників; пошук проблемних ситуацій, спричинених неправильним написанням іменників; застосування іменників відповідно до стильової диференціації тексту (горизонт — науковий; видноколо — художній); визначення мовленнєвих жанрів, у яких доцільне використання іменників у формі кличного відмінка; пошук мовленнєвих жанрів і життєвих ситуацій, для яких вивчені теми мають важливе значення тощо). Текстова діяльність (пояснення ролі номінативної функції іменників у тексті; пояснення лексичного значення іменників у тексті; редагування речень і текстів; визначення теми, ідеї тексту; добір ключових</i></p>
--	--	---

			<p>слів; знаходження в тексті інформації й передавання/відтворення її графічно (карти, схеми, плани, моделі тощо) чи образно (малюнок); збагачення тексту певними іменниками тощо).</p> <p>Мовленнєва діяльність (переказування текстів із елементами творчого завдання; виразне читання тексту; усне висловлення на визначену тему тощо).</p>
6.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - вирізняє окремі ознаки прикметників, пояснює їхню суть [6 МОВ 4.1.2-1]; - спостерігає та виявляє окремі групи прикметників у власному мовленні та в літературних творах [6 МОВ 4.1.2]; - обирає комунікативно доцільний варіант слова з опорою на знання про частини мови, їхні функції в мовленні; - виявляє власні мовні вподобання в доборі мовних засобів [6 МОВ 4.2.1]; - використовує знання про прикметник для вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 4.1.1]; - виявляє власні мовні вподобання під час добору прикметників [6 МОВ 	<p>Тема: Прикметник</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Повторення вивченого про прикметник у 1-4 класах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль; <p>Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.</p> <p>Перехід прикметників з однієї групи в іншу. Короткі форми прикметників.</p> <p>Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх.</p> <p>Відмінювання прикметників.</p> <p>Прикметники твердої й м'якої груп.</p> <p>Перехід прикметників в іменники.</p> <p>Творення прикметників (практично).</p> <p>Написання не з прикметниками.</p> <p>Написання -н- і -нн- у прикметниках.</p> <p>Написання складних прикметників разом і через дефіс.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</p> <p>Пізнавальна діяльність (розпізнавання прикметників за смисловими і граматичними ознаками; визначення в прикметниках значущих частин слова; визначення синтаксичної ролі прикметників; творення ступенів порівняння якісних прикметників; пояснення особливостей написання прикметникових суфіксів та закінчень; морфологічний, словотвірний розбір прикметників; використання словників задля з'ясування значення слів, фразеологізмів, написання слів; дослідження сфер застосування правил нормативного вживання прикметників; розрізнення /групування якісних, відносних, присвійних прикметників; добір прикметників-синонімів для більш точного</p>

	<p>4.2.1];</p> <ul style="list-style-type: none"> - збагачує власне мовлення прикметниками як засобами художньої виразності [6 МОВ 1.7.2]; - характеризує основні особливості мовного оформлення текстів (художніх текстів, медіатекстів тощо), що належать до різних стилів і жанрів [6 МОВ 2.2.6]. 		<p>позначення ознаки предмета тощо). Текстова діяльність (збагачення тексту якісними і відносними прикметниками; обґрунтування доцільності вживання коротких форм прикметників; збагачення тексту епітетами як засобом виразності мовлення; аналіз у тексті дотримання орфографічних і граматичних норм; редагування речень і текстів; знаходження в тексті інформації й передавання/ відтворення її графічно (карти, схеми, плани, моделі тощо) чи образно (малюнок); складання речень, написання есе; комунікативно доцільне використання прикметників як текстотвірною засобу тощо).</p>
7.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - виокремлює та розрізняє числівники за різними ознаками [6 МОВ 4.1.1-1]; - добирає потрібні числівники для створення власних текстів, дотримується мовних норм [6 МОВ 3.1.4]; - виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, з урахуванням засвоєних мовних норм [6 МОВ 3.3.1]; 	<p>Тема: Числівник Пропонований зміст: Повторення вивченого в 3-4 класах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль; - числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. - числівники прості, складні й складені. <p>Відмінювання числівників. Буква ь на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Роздільне написання складених числівників. Написання разом порядкових числівників з</p>	<p>Види навчальної діяльності: Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (розпізнавання числівників на основі їх смислових і граматичних особливостей; розрізнення числівників та спільнокоренових інших частин мови (п'ять, п'ятірка тощо); розрізнення кількісних і порядкових; простих, складених і складених числівників; відмінювання числівників; морфологічний розбір числівників; уживання числівників на позначення числа й кількості предметів, порядку при лічбі,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - спостерігає за числівниками в мовленні, зокрема на прикладі літературних творів [6 МОВ 4.1.2]; - переказує зміст тексту (художнього тексту, медіатексту тощо), в різний спосіб відповідно до завдання [6 МОВ 2.6.1-1]; - створює й самостійно презентує невеликі типові тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) на відому тематику, у яких є числівники; - висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із власним життєвим досвідом і сферою інтересів [6 УМД 3.2.1-2]. 	<p>-тисячний. Узгодження числівників з іменниками.</p> <p>Правильне вживання числівників на позначення дат і часу.</p>	<p>дробових чисел, для позначення приблизної кількості; моделювання життєвих ситуацій застосування знань про числівник; використання числівників як текстотвірного засобу в текстах офіційно-ділового й наукового стилів; уживання числівників на позначення дат і часу; добір прислів'їв, крилатих висловів, у складі яких є числівники тощо).</p> <p>Текстова діяльність (знаходження в тексті інформації й передавання/ відтворення її графічно (карти, схеми, плани, моделі тощо) чи образно (малюнок); складання речень, текстів, у складі яких є числівники; створення діалогів із використанням дат і точного позначення часу тощо).</p> <p>Мовленнєва діяльність (читання тексту/речень із числівниками у різних відмінкових формах; усне повідомлення, що містить числівники тощо).</p>
8.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - застосовує знання на практиці; - дотримується орфографічних норм у процесі вибору мовленнєвих засобів [6 МОВ 1.7.1-3]; 	<p>Тема: Займенник</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Повторення вивченого в 3-4 класах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. <p>Розряди займенників за значенням:</p> <p>особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені (ознайомлення).</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</p> <p>Пізнавальна діяльність (розпізнавання займенників на основі їхніх смислових і граматичних особливостей; визначення розрядів займенників; визначення етикетних функцій займенника; морфологічний розбір</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - застосовує знання правил орфографії для вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 4.1.1]; - спостерігає за етикетними функціями займенника в чужому мовленні й тексті літературного твору [6 МОВ 4.2.1]; - добирає потрібні займенники, дотримується основних мовних норм [6 МОВ 3.1.4]; - перефразовує репліки в діалозі [6 МОВ 1.2.1-3]. 	<p><i>Етикетні функції займенників ти і Ви. Відмінювання займенників усіх розрядів. Приставний н у формах особових і вказівних займенників. Написання разом і з дефісом неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками.</i></p>	<p><i>займенників; уживання в мовленні неозначених займенників-синонімів; добір ситуацій для застосування займенників «ти» і «Ви»; моделювання ситуацій, що передбачають етикетні функції займенників (займенники ти і Ви; уживання займенників він, вона, вони у присутності людей, на яких вони вказують тощо). Текстова діяльність (редагування тексту (заміна повторюваних слів займенниками; аналіз художніх текстів); виразне читання тексту; використання займенників як текстотвірного засобу: застосування займенників 3-ої особи відповідно до смислу попередніх речень; використання займенників як засобу зв'язку речень у тексті тощо). Мовленнєва діяльність (виразне читання тексту; усне висловлення на задану тему).</i></p>
Мовленнєва змістова лінія			
1.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - передає прихований зміст повідомлення, виражений за допомогою типових невербальних засобів [6 МОВ 1.1.3]; - усно відтворює зміст почутого 	<p>Тема: Інформація. <i>Пропонований зміст: Повторення вивченого в 5 класі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Інформація. - Види інформації (текстова, графічна, числова, звукова, відео). - Джерела інформації. - Добір і пошук інформації. <p><i>Актуальність і несуперечливість інформації.</i></p>	<p>Види навчальної діяльності: <i>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (пошук інформації різних видів; укладання списків надійних джерел інформації; порівняння текстів з правдивою та неправдивою інформацією; пошук хибних висловлень/думок у текстах; висування припущень щодо правдивості</i></p>

<p><i>повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на окремих деталях [6 МОВ 1.2.1];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>фіксує основний зміст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до поставленого завдання [6 МОВ 1.2.2];</i> - <i>вибірково переказує зміст почутого повідомлення, перефразовуючи репліки в діалозі [6 МОВ 1.2.1-3];</i> - <i>самостійно складає простий план почутого;</i> - <i>визначає ключові слова в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) [6 МОВ 1.3.1-3];</i> - <i>визначає основну й другорядну інформацію, мікротему, важливі деталі в почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) [6 МОВ 1.4.1-2];</i> - <i>систематизує та узагальнює різні думки, виявляючи в них спільне і різне [6 МОВ 1.4.2];</i> - <i>характеризує особливості форми усного повідомлення [6 МОВ 1.4.3-1];</i> - <i>пов'язує, зіставляє почуте із життєвим досвідом [6 МОВ 1.4.5];</i> - <i>розрізняє факти, судження та аргументи в почутому [6 МОВ 1.4.6];</i> 	<p><i>Надійність джерел інформації. Факти і судження. Достовірність/недостовірність інформації.</i></p>	<p><i>інформації; визначення новизни й актуальності інформації; обґрунтування актуальності інформації; визначення й обґрунтування надійності джерела інформації; виявлення відомої й нової інформації; визначення головної й другорядної інформації в прочитаному тексті; обґрунтування достовірності, повноти інформації (за потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення); розпізнавання в інформації фактів, суджень, аргументів; передавання інформації різними способами; Мовленнєва діяльність (усне висловлення з обґрунтуванням свого ставлення до інформації; переказування інформації, усне висловлення власного ставлення до конкретної інформації тощо).</i></p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовує своє ставлення до змісту почутого повідомлення [6 МОВ 1.5.1]; - обґрунтовує достовірність, повному інформації, у разі потреби звертаючись до відповідних джерел, доречно цитуючи окремі фрагменти почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту тощо) [6 МОВ 1.5.1-1]; - характеризує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) з погляду основних правил спілкування, дотримується їх [6 МОВ 1.5.1-2]; - поєднує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо) у межах одного або кількох текстів [6 МОВ 2.2.5-1]; - формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [6 МОВ 2.2.7-1]. 		
<p>2. Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - читає тексти різних функційних 	<p>Тема: Текст</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Повторення вивченого в 5 класі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Текст. - Тема, підтема (мікротема). - Ключові слова. 	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія).</p> <p>Пізнавальна діяльність (формулювання теми (підтеми) й основної думки тексту);</p>

<p><i>стилів і мовленнєвих жанрів у різний спосіб (оглядово, вибірково тощо) відповідно до мети читання [6 МОВ 2.1.1-1];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - усно відтворює зміст почутого повідомлення (художнього тексту, медіатексту тощо) з акцентом на окремих деталях [6 МОВ 1.2.1]; - визначає тему, окремі мікротемати, основну ідею, важливі деталі почутого повідомлення (художнього тексту, медіатексту тощо) [6 МОВ 1.4.1]; - співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і культурним контекстом [6 МОВ 2.1.3-1]; - характеризує порушені в тексті (зокрема в художньому тексті, медіатексті) проблеми [6 МОВ 2.2.1-1]; - розрізняє відому і нову, головну і другорядну інформацію, факти і судження в тексті [6 МОВ 2.2.2]; - висловлює власні почуття, враження та ставлення щодо зображених у тексті людей, подій, ситуацій [6 МОВ 2.3.2]; - використовує надійні джерела для добору текстів (зокрема художніх 	<ul style="list-style-type: none"> - Основна думка. - Зміст прочитаного. - Первинні і вторинні тексти. - Опис. Розповідь. Роздум. <p>Опис як тип тексту. Опис у різних мовленнєвих жанрах (оголошенні, загадці, художньому оповіданні).</p> <p>Ідея.</p> <p>Проблеми в тексті.</p> <p>Особливості переказу як вторинного тексту. Узагальнення та вилучення подробиць як способи стиснення тексту/ План тексту. Види плану.</p> <p>Поняття академічної доброчесності.</p>	<p>визначення ключових слів; складання плану тексту; інтонування тексту, реплік у ньому; перегляд певного тексту з метою віднаходження цільової інформації, яка складається з декількох слів, фраз або цифр; осмислення змісту прочитаного тексту; добір текстів різних видів; зіставлення змісту прочитаного з власними ціннісними орієнтирами; формулювання висновків з прочитаного; критичне оцінювання тексту; редагування тексту; творче опрацювання прочитаного тексту із заданою зміною персонажів, окремих епізодів; створення письмових текстів (художні тексти, медіатексти тощо) визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету й адресата, спираючись на власний життєвий досвід; виокремлює в тексті (художньому тексті, медіатексті тощо) мікротемати; виявлення й тлумачення порушених у тексті проблем; моделювання своїх емоцій під час презентації тексту; логічне структурування власного тексту; критичне читання тексту; аргументування власної оцінки тексту; розпізнавання в тексті фактів, суджень і аргументів.</p> <p>Мовленнєва діяльність (переказування докладне, вільне, творче; висловлення припущень на основі прочитаного; описання власного емоційного стану, окремих відтінків</p>
--	--	--

<p><i>текстів, медіатекстів) [6 МОВ 2.5.2];</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - експериментує з текстом [6 МОВ 2.7.1]; - створює та самостійно презентує в простий спосіб тексти на визначену тематику [6 МОВ 2.1.2]; - проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) [6 МОВ 2.3.1-3]; - визначає актуальність і несуперечливість тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) (наприклад, чи наведена інформація є правдивою, актуальною, не містить суперечностей) на основі власного досвіду та досвіду інших осіб [6 МОВ 2.4.2-1]; - розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб [6 МОВ 2.4.2-2]; - добирає відповідно до поставленого завдання або самостійно визначених цілей інформацію з одного чи кількох джерел (художніх текстів, медіатекстів тощо) [6 МОВ 1.3.1]; - дотримується основних засад академічної доброчесності під час створення власних текстів [6 МОВ 		<p><i>настрою, почуттів, переживань тощо під час рефлексії власної діяльності або сприймання тексту; усна розповідь відповідно до поставленого завдання тощо).</i></p>
---	--	--

<p>3.1.3];</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>добирає потрібні засоби, дотримується мовних норм [6 MOV 3.1.4];</i>- <i>наслідує окремі стилеві риси текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у процесі створення власного тексту чи медіатексту для взаємодії з іншими особами [6 MOV 4.2.3-1];</i> - <i>виявляє і виправляє помилки, допущені в тексті, спираючись на засвоєні мовні норми [6 MOV 3.3.1];</i>- <i>трансформує графічну інформацію на основі одного джерела в текстову, зокрема з використанням мультимедіа [6 MOV 2.6.2];</i>- <i>перетворює тексти (художні тексти, медіатексти тощо) словесно (переказ, конспект тощо), графічно (схема, таблиця тощо) [6 MOV 2.6.1];</i>- <i>описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів [6 MOV 2.5.1-2];</i>- <i>розпізнає наявні в повідомленні факти, судження й аргументи [6 MOV 1.4.6-1];</i> - <i>записує від руки або з використанням спеціальних (у тому числі цифрових) пристроїв власні міркування або інформацію з різних джерел [6 MOV 3.1.1].</i>		
---	--	--

<p>3.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); - визначає мету повідомлення [6 МОВ 1.4.4]; - з допомогою або самостійно добирає і створює графічні та візуальні засоби передавання інформації, зокрема щодо літературного твору (фабула, розрізнення персонажів, установлення зв'язків між ними й ін. [6 МОВ 1.2.3]; - обґрунтовує своє ставлення до змісту й форми повідомлення (художнього тексту, медіатексту тощо) [6 МОВ 1.5.1]; - логічно структурує власне повідомлення [6 МОВ 1.6.2-2]; - порівнює окремі елементи (теми, ідеї, проблеми, образи, сюжети тощо) тексту (художнього тексту, медіатексту тощо) [6 МОВ 2.2.4]; - експериментує з текстом (художнім текстом, медіатекстом тощо) за аналогією, за потреби звертаючись по допомогу до інших осіб [6 МОВ 2.7.1]; - створює елементи власного медіатексту на основі прочитаного, 	<p>Тема: Жанри мовлення</p> <p>Пропонований зміст: Повторення вивченого у 5 класі. Відповідь на уроці. Структура відповіді. Розгорнута відповідь. Словникова стаття. Есе. Допис у соцмережах. Коментар. Порада. Електронний лист. Оголошення. Втішання.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (підготовка різних варіантів відповіді на визначену тему; аналіз структури відповіді на уроці; зіставлення різних варіантів розгорнутої відповіді на уроці; пошук словникових статей за різними джерелами; укладання словникових статей, порівняння їх зі статтями з лексикографічних джерел; розпізнавання слів за словниковими статтями; визначення доцільності небуквених знаків у текстах дописів; визначення в тексті літературного твору ситуацій, у яких необхідна порада; визначення ситуацій, у яких доречно втішання; аналіз утішань тощо).</p> <p>Текстова діяльність (написання есе на визначену тему; підготовка й аналіз дописів для соцмереж; написання й аналіз коментарів щодо обраної проблеми; написання й аналіз тексту поради; написання електронного листа різним адресатам (близькій людині, подрузі, вчительці, сімейному лікареві тощо); написання й оформлення тексту оголошення; формулювання різних варіантів утішань тощо).</p>
-----------	---	---	---

	<p>зокрема літературного твору [6 МОВ 2.7.2];</p> <ul style="list-style-type: none"> - дотримується основ безпечної поведінки в цифровому просторі та основних засад академічної доброчесності [6 МОВ 3.2.3]; - аналізує та вдосконалює зміст написаного, доповнює окремі його частини відповідно до теми й мети висловлювання [6 МОВ 3.3.2]; - дотримується основних засад академічної доброчесності під час створення власних текстів [6 МОВ 3.1.3]. 		
4.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залучає лексичне багатство мови для ефективної комунікації зі співрозмовниками [6 МОВ 1.7.1-1]; - доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації [6 МОВ 1.6.1-1]; - реагує на почуте, уточнює важливі деталі [6 МОВ 1.1.2]; - добирає стиль мовлення відповідно до мети, потреб і умов спілкування [6 МОВ 1.7.1-2]; - обирає доцільні способи вдосконалення власного мовлення [6 МОВ 3.3.3]; 	<p>Тема: Спілкування</p> <p>Пропонований зміст: Повторення вивченого в 5 класі. Усне й писемне спілкування. Емоційний стан співрозмовників. Важливі й другорядні деталі повідомлення. Міжособистісне, групове, масове спілкування. Ризики віртуального спілкування. Протидія й запобігання дискримінації, цькуванню Безпечна поведінка в цифровому просторі. Особливості онлайн-взаємодії.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Організаційна діяльність (цілевизначення; планування; організація роботи; самоконтроль, рефлексія). Пізнавальна діяльність (визначення в повідомленнях важливих і другорядних деталей; характеристика емоційного стану співрозмовників (героїв літературного твору); аналіз ситуацій віртуального спілкування; добір та аналіз прикладів спілкування з елементами дискримінації (цькування); аналіз лексики, що перешкоджає гармонійному спілкуванню; моделювання гармонійного віртуального спілкування; моделювання обговорення актуальної проблеми в чаті тощо).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - бере участь в онлайн-дискусіях, розпізнає розбіжності в думках і толерантно обстоює власну позицію, дотримуючись базових норм етикету [6 МОВ 3.2.2]; - дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування [6 УМД 3.2.2-4]; - конструктивно взаємодіє в процесі редагування [6 МОВ 3.3.3-2]; - визначає окремі деталі, що сприяють або заважають комунікації [6 МОВ 1.5.2]; - взаємодіє з іншими в цифровому просторі, дбаючи про власну кібербезпеку [6 МОВ 3.2.3-1]. 		<p>Текстова діяльність (написання й аналіз тексту повідомлення, визначення головних і другорядних деталей; написання порад щодо уникнення ризиків онлайн-спілкування; Мовленнєва діяльність (дискутування на обрану тему (проблему) тощо).</p>
--	---	--	--

Повторення в кінці року

Соціокультурна змістова лінія

(Компетентнісний потенціал)

№п/п	Очікувані результати	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
1	<ul style="list-style-type: none"> - Здійснює усну й письмову комунікацію на основі знання функцій мови, ресурсів (словника, граматики) і норм рідної мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії; - розрізняє відому й частково нову для себе інформацію [6 УМД 1.3.1-2]; - здобуває й опрацьовує інформацію з 	<p>Компетентність: Вільне володіння державною мовою</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Українська мова як чинник національної та громадянської ідентичності.</p> <p>Ресурси мови для здійснення ефективної комунікації.</p> <p>Українська мова як вища цінність для українського народу.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (пошук інформації про мовний досвід в розвинених країнах світу; зіставлення змісту прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями; оцінювання інформації крізь призму власного життєвого досвіду; формулювання своєї думки, ставлення до проблем державної мови в Україні тощо).</p> <p>Текстова діяльність (аналіз текстів;</p>

<p><i>різноманітних (друкованих та цифрових, зокрема аудіо-візуальних) джерел, критично осмислює її й використовує в усній та письмовій взаємодії для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить у почутому повідомленні відповіді на визначену тему [6 УМД 1.3.1-3]; - відповідально використовує мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у різних життєвих ситуаціях (навчальних, професійних тощо), творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою; - спілкується українською мовою в усіх сферах суспільного життя; - відповідально ставиться до мовних обов'язків громадян України; - дотримується культури мовлення та норм мовленнєвого етикету; - визначає спільне й різне в повідомленнях інших осіб [6 УМД 1.4.2-1]; - визначає мету повідомлення на мовну тему [6 УМД 1.4.4]. 	<p><i>Мовні обов'язки громадянина України. Роль мовної норми у становленні мовної особистості. Роль мови у державотворенні й становленні громадянина. Мова — ефективний засіб самовираження особистості.</i></p>	<p><i>формулювання припущень у процесі обговорення мовних проблем; редагування тексту тощо). Мовленнєва діяльність (читання текстів художньої прози українською мовою; обговорення проблем української мови в українському суспільстві; обговорення мовних обов'язків громадян України; формулювання власної думки щодо прочитаного й обстоювання її тощо).</i></p>
---	--	---

<p>2</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - висловлює думки, почуття, погляди рідною/іноземними мовами усно й письмово; - використовує власний мовленнєвий досвід для вивчення іноземних мов; - пояснює роль/значення мовних явищ та системи понять, за допомогою яких формується картина світу носіїв іноземної мови; - використовує іноземні мови для розширення читацького досвіду; - дотримується культури спілкування, прийнятої в сучасному світі, поважає культурні та особистісні відмінності учасників спілкування; - виявляє розуміння й емпатію до співрозмовників. 	<p>Компетентність: Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p>Рідна мова як чинник етнокультурної ідентичності.</p> <p>Іноземні мови як ефективний засіб розширення картини світу; набуття читацького досвіду.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Пізнавальна діяльність (формулювання припущень щодо важливості знань рідної/іноземних мов для загального розвитку людини; пошук інформації про мовне співіснування в розвинених країнах світу; зіставлення змісту прочитаного з власними ціннісними орієнтаціями; оцінювання інформації крізь призму власного життєвого досвіду тощо).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (добір та опрацювання текстів; аналіз текстів; редагування тексту тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (читання уривків художньої прози рідною/іноземною мовами, порівняння окремих елементів; обговорення проблем міжетнічної комунікації в українському суспільстві; висловлення власної думки щодо прочитаного й обстоювання її тощо).</i></p>
<p>3.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовує математичні знання й методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; - моделює процеси й ситуації із застосуванням математичного апарату; - виявляє закономірності, щоб 	<p>Математична компетентність:</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p>Математика як мистецтво пояснення. Роль математики в розвитку цивілізації. Досліджувати математику — значить здійснювати відкриття і робити припущення.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Пізнавальна діяльність (установлення причинно-наслідкових зв'язків у різноманітних ситуаціях; виокремлення головної й другорядної інформації; формулювання визначення; логічне обґрунтування висловленої думки; перетворення інформації з однієї форми в іншу тощо).</i></p>

	<p><i>правильно обрати спосіб розв'язання проблеми;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>установлює причинно-наслідкові зв'язки;</i> - <i>виокремлює головну й другорядну інформацію;</i> - <i>логічно обґрунтовує висловлену думку;</i> - <i>перетворює інформацію з однієї форми в іншу;</i> - <i>усвідомлює ролі математичних знань і вмінь в особистому й суспільному житті людини.</i> 		
4.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Застосовує знання для пояснення світу природи;</i> - <i>досліджує природу, формулює висновки на основі отриманої інформації;</i> - <i>розуміє зміни, спричинені людською діяльністю;</i> - <i>висловлює припущення у процесі пояснення змін, спричинених людською діяльністю;</i> - <i>описує процеси власної діяльності з використанням мовних і мовленнєвих засобів.</i> 	<p>Компетентність: Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p><i>Різноманітний світ природи.</i></p> <p><i>Вплив діяльності людини на природний світ.</i></p> <p><i>Сучасні технології.</i></p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Пізнавальна діяльність (пояснення світу природи, його будови; формулювання висновків про різноманітність природи; формулювання запитань до тексту про технічний прогрес тощо).</i></p> <p><i>Текстова діяльність (аналіз тексту про розвиток технологій тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (дискусія про вплив сучасних технологій на розмаїття світу природи тощо).</i></p>

<p>5.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реагує на зміни, долає труднощі; - адекватно сприймає нові ідеї, продукує свої; - ініціює зміни у близькому середовищі (клас, заклад освіти, родина, громада тощо); - визначає і ставить перед собою цілі, мотивує себе до інноваційності; - проявляє емпатію в оточенні однолітків і старших людей; - вдається до активних дій у житті школи, населеного пункту; - нестандартно розв'язує проблеми; - пропонує оригінальні альтернативи; - піддає сумніву усталені думки, дії, уявлення; - вносить пропозиції щодо покращення роботи (дозвілля тощо); - проявляє інтерес до проблем класу, школи. 	<p>Тема: Інноваційність</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Сутність інновацій і значення їх для людини й суспільства.</p> <p>Інноватори — люди, що здатні змінити світ.</p> <p>Риси успішного інноватора (допитливість, співробітництво, асоціативне/інтегративне мислення, схильність до активних дій та експериментування).</p> <p>Емпатія як здатність бачити й розуміти внутрішній світ іншої людини.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (пошук інформації про інновації й інноваторів; моделювання образу інноватора; формулювання своєї думки, ставлення до інноваційних проблем тощо).</p> <p>Текстова діяльність (аналіз тексту про інновації, обґрунтування інноваційності, написання висновків тощо).</p> <p>Мовленнєва діяльність (переказування тексту про людей-інноваторів; читання тексту про інновації, що змінили світ; дискусія на тему «Чи все нове є інноваційним?»; написання есе («Інновації XXI століття», «Кого я вважаю інноватором нашого часу», «Як проявити емпатію», «Яких інновацій бракує нам сьогодні»).</p>
<p>6.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розуміє суть екологічних проблем; - дотримується правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів; - усвідомлює екологічні основи природокористування; 	<p>Тема: Екологічна компетентність</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Суть екологічних проблем.</p> <p>Екологічні проблеми мого краю.</p> <p>Здоров'я і здоровий спосіб життя — важливі людські цінності.</p> <p>Залежність здоров'я людини від стану екології.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (критичний аналіз інформації; пошук інформації про екологію рідного краю; визначення й формулювання проблеми, покладеної в основу тексту).</p> <p>аналіз ухвалених рішень місцевої влади з питань екології; формулювання своєї думки, ставлення до екологічних проблем тощо).</p>

	<p>- дотримується правил оцадливого природокористування, здорового способу життя.</p>		<p>Мовленнєва діяльність (читання з розумінням тексту на екологічну тему; переказування (стисле, докладне, вільне, творче) тексту на тему екології; висловлення власної думки (усно й письмово) щодо гострої проблеми екології; обґрунтування своїх думок у процесі дискусії тощо).</p> <p>Текстова діяльність (аналіз текстів на екологічну тематику).</p>
7.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Володіє способами діяльності стосовно інформації в навчальних предметах, освітній діяльності, в довіллі; - володіє сучасними засобами інформації й інформаційними технологіями; - здійснює пошук, аналізує й добирає необхідну інформацію, а також перетворює, зберігає й захищає її; - використовує цифрові технології для свого загального розвитку й для спілкування; - безпечно й етично застосовує інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні й життєвих ситуаціях. 	<p>Тема: Інформаційно-комунікаційна компетентність,</p> <p>Пропонований зміст: Сучасні інформаційні ресурси. Пошукові програми. Елементи інформаційної грамотності. Цифрові технології як засіб комунікації. Мережеві спільноти. Правила віртуального етикету.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (пошук та опрацювання інформації відповідно до поставленого завдання; добір інформації на визначену тему; збереження інформації; використання інформаційних джерел у процесі виконання домашнього завдання, підготовки проєкту тощо).</p>

<p>8.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мотивує себе на навчання впродовж життя; - ставить перед собою цілі; - планує роботу над досягненням цілей; - використовує ефективні методи і прийоми учіння; - аналізує власні помилки й досягнення; - працює індивідуально і в колективі; - ділиться результатами з іншими. 	<p>Тема: Навчання впродовж життя.</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Оргдіяльнісні вміння: мотивування, цілевизначення, планування, досягнення цілей, рефлексія.</p> <p>Раціональний розподіл часу.</p> <p>Боротьба з відкладанням на потім.</p> <p>Навчання як засіб самовдосконалення.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (добір та опрацювання інформації про роль навчання впродовж життя).</p> <p>Організаційна діяльність (добір мотивацій для самонавчання; поставлення цілей (малих і великих); складання плану на день, тиждень, місяць; здійснення рефлексії тощо).</p> <p>Текстова діяльність (написання есе «Що означає раціональний розподіл часу?»).</p>
<p>9.</p>	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поважає людину, її гідність і права; - висловлюється з повагою про українське суспільство; - проявляє відкритість і повагу до інших думок, культур, переконань, поглядів; - критично оцінює тексти соціально-політичного змісту; - ефективно вибудовує комунікацію, аргументовано і грамотно висловлює власну думку щодо взаємин, різноманітних життєвих явищ, реалізації громадянських прав й обов'язків, суспільно-політичних подій тощо; - реалізовує громадянські права й обов'язки: знаходить способи розв'язання суспільно важливих 	<p>Тема: Громадянська компетентність</p> <p>Пропонований зміст:</p> <p>Ознаки нашої держави.</p> <p>Українська мова як державна мова українського народу.</p> <p>Державні символи, цінності, державні свята.</p> <p>Повага до людини, її гідності та прав.</p> <p>Права й обов'язки громадянина відповідно до вікового статусу.</p> <p>Цінність родини.</p> <p>Суть понять «громадянин», «гідність», «цінність», «право», «громадянське суспільство», «демократія», «свободи», «обов'язки», «участь».</p> <p>Скарбниця культурних надбань української нації й людства.</p> <p>Суспільний устрій України.</p> <p>Роль і функції суспільних установ,</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (критичне використання інформації соціально-політичного змісту; пропонування способів розв'язання суспільно важливих питань; добір і застосування стратегій розв'язання конфліктів відповідно до різних ситуацій; з'ясування лексичного значення слів «громадянин», «особистість», «гідність», «права», «демократія», «громадянство», «цінність», «активність», «ініціативність»; формулювання своєї думки, ставлення до проблем громади, держави тощо).</p> <p>Текстова діяльність (опрацювання текстів про людську гідність, повагу до людини та її прав, цінність родини, обов'язки громадянина, культурні й духовні цінності; написання есе («Як стати активним громадянином?», «Кроки до набуття впевненості в собі», «Чому</p>

	<p><i>питань, захищає й утверджує соціально прийнятні і схвалені норми поведінки, бере участь у подіях суспільно-політичного життя;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>виявляє почуття патріотизму, гордості за свою країну, поваги до її історії, культурних та історичних пам'яток;</i> - <i>володіє емоційно позитивним прийняттям своєї національної ідентичності;</i> - <i>виявляє почуття власної гідності й поваги до інших громадян;</i> - <i>поважає українську мову, українські закони, правові норми;</i> - <i>повсякденно спілкується українською мовою;</i> - <i>виявляє повагу до думки, життєвого вибору сучасної людини, її можливості зберегти свою індивідуальність.</i> 	<p><i>інститутів.</i></p> <p><i>Культурні й духовні цінності українського народу.</i></p> <p><i>Моя громадянська роль у суспільстві.</i></p> <p><i>Повага до людини.</i></p> <p><i>Гармонія в суспільстві.</i></p>	<p><i>важливо бути відповідальним?», «Мої громадянські інтереси», «Мої сильні й слабкі сторони», «Коли мій голос (слово) має значення» тощо).</i></p> <p><i>Мовленнєва діяльність (усне висловлення власної думки на запропоновану тему).</i></p>
10.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Виявляє повагу до інших, приймає інакшість (толерантність);</i> - <i>ідентифікує себе з певною соціальною групою;</i> - <i>володіє навичками самоорганізації;</i> - <i>конструктивно співпрацює в колективі, співпереживає;</i> - <i>долає стрес і діє впевнено в</i> 	<p>Тема: Соціальна компетентність</p> <p><i>Пропонований зміст:</i></p> <p><i>Соціально-політичний устрій України.</i></p> <p><i>Сутність понять «соціальна роль», «соціальна культура», «соціальна активність».</i></p> <p><i>Уміння жити, взаємодіяти з іншими людьми (рідними, близькими, у шкільному колективі, у команді).</i></p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p><i>Пізнавальна діяльність (критичне опрацювання інформації соціального змісту; з'ясування змісту понять «соціальна роль», «соціальна культура», «соціальна активність»; добір та аналіз способів розв'язання суспільно важливих питань; добір і застосування стратегій розв'язання конфліктів відповідно до різних ситуацій;</i></p>

	<p>конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних із різними проявами дискримінації;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дбайливо ставиться до особистого, соціального й фізичного добробуту та здоров'я; - дотримується здорового способу життя; - дотримується правил поведінки й спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях. 	<p>Належність людини до певної соціальної спільноти.</p> <p>Аспекти власного здоров'я, облаштування побуту</p> <p>Сформованість гігієнічних навичок.</p> <p>Особливості сучасного ринку праці.</p> <p>Норми й етика трудових взаємовідносин, навички самоорганізації.</p> <p>Соціальні настанови, тобто фіксоване оцінке ставлення до людини, організації, події, явища, вчинку.</p> <p>Переконання як цілісна характеристика особистості, що відображає її усвідомлене самовизначення в соціальному світі, самоідентифікацію з певною соціальною групою, готовність до соціальних вчинків.</p>	<p>формулювання своєї думки, ставлення до соціальних проблем тощо).</p> <p>Текстова діяльність (написання есе («Як облаштувати власний побут», «Який спосіб життя називають здоровим», «Здоров'я людини — цінний капітал», «Моральні цінності мого суспільства», «Що єднає родину», «Вчинки, варті захоплення», «Гідність людини як моральна цінність»); читання, переказування та аналіз текстів тощо).</p> <p>Мовленнєва діяльність (усне висловлення власної думки на суспільно важливу тему тощо).</p>
11.	<p>Очікувані результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявляє інтерес до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу; - шанобливо ставиться до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин України, інших країн і народів; - розуміє й поцінює творчі способи вираження й передавання ідей і смислів у різних культурах через різні види мистецтва й інші культурні 	<p>Тема: Культурна компетентність</p> <p>Культурні й мистецькі здобутки України й світу.</p> <p>Культурні традиції українців, корінних народів і національних меншин, що живуть в Україні.</p> <p>Шляхи і способи проведення вільного часу, що культурно й духовно збагачують особистість.</p> <p>Роль культури у розвитку особистості.</p>	<p>Види навчальної діяльності:</p> <p>Пізнавальна діяльність (критичний аналіз інформації; пошук інформації про творчі способи вираження й передавання ідей і смислів у різних культурах; формулювання й обґрунтування своїх думок під час дискусії на тему культури мовленнєвої поведінки у соцмережах; формулювання своєї думки, ставлення до проблем культури; аналіз ухвалених рішень місцевої влади з питань культури тощо).</p> <p>Мовленнєва діяльність (читання й осмислення</p>

	<p>форми; - виражає власні ідеї, почуття засобами культури й мистецтва.</p>		<p>текстів на культурну тематику; переказування (стисле, докладне, вільне, творче) тексту на тему культури; висловлення власної думки (усно й письмово) щодо способів проведення дозвілля тощо). Текстова діяльність (опрацювання текстів, присвячених українській культурі; визначення й формулювання проблеми, покладеної в основу тексту тощо).</p>
12.	<p>Очікувані результати: - Аналізує фінансові проблеми і знає способи розв'язання їх; - бере відповідальність за власні рішення й дії; - планує своє життя і способи заробляння грошей; - виявляє інтерес до фінансових проблем у родині; - володіє навичками ощадливості; - планує витрати відповідно до фінансових можливостей; - пропонує підприємницькі ідеї й способи реалізації їх; - виявляє активність в усіх сферах життєдіяльності; - працює в команді заради планування і здійснення проєктів, що мають культурну, суспільну й фінансову цінність.</p>	<p>Тема: Підприємливість і фінансова грамотність Пропонований зміст: Функції грошей. Фінансові проблеми, ставлення до них і способи розв'язання. Способи заробляння грошей. Джерела збільшення доходу. Уникнення боргів. Ощадливість. Риси підприємництва. Відповідальність за свої фінанси.</p>	<p>Види навчальної діяльності: Пізнавальна діяльність (формулювання своєї думки, ставлення до проблем культури; критичний аналіз інформації про способи заробляння грошей; пошук інформації про джерела збільшення доходів; аналіз фінансових ризиків тощо). Мовленнєва діяльність (переказування (стисле, докладне, вільне, творче) тексту на тему підприємливості; висловлення власної думки (усно й письмово) щодо фінансових проблем і способів розв'язання їх; логічне обґрунтування своїх думок під час дискусії на тему ощадливості; обговорення проблеми ставлення до грошей тощо). Текстова діяльність (читання й обговорення текстів на фінансову тематику; визначення й формулювання проблеми, покладеної в основу тексту тощо).</p>

Автори:

Н.Б. Голуб, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу навчання української мови Інституту педагогіки НАПН України; ел. скринька: olnazir_777@ukr.net

О.М. Горошкіна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка відділу навчання української мови Інституту педагогіки НАПН України; ел. скринька: olenagoroshkina@gmail.com